

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Департамент охорони здоров'я Полтавської обласної державної адміністрації
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Полтавський державний медичний університет
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Кам'янець-Подільський національний університет Імені Івана Огієнка
Francisk Skorina Gomel State University (Belarus)
Cliniques universitaires Saint-Luc (UCLouvain Saint-Luc), Belgium
Strasbourg University (Université de Strasbourg), France

**ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ
ТЕХНОЛОГІЇ:
РЕАЛІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ**

Збірник наукових матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю

23 листопада 2021 року

**PHYSICAL REHABILITATION AND HEALTHSAVING TECHNOLOGIES:
REALITIES AND PERSPECTIVES**

Collection of materials of the VII All-Ukrainian Scientific and Practical conferences with international participation

November 23, 2021

Полтава 2021

6. Шилько, С.В. Обобщенная модель скелетной мышцы / С.В. Шилько, Д.А. Черноус, К.К. Бондаренко // Механика композитных материалов. – 2015. – Т. 51, №6. – С. 1119-1134.

Оніщук Л.М., к.пед.н.,
завідувач кафедри фізичної культури та спорту
*Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»*

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ

Важливим засобом у системі освіти школярів є фізичне виховання. Воно забезпечує організацію активного відпочинку дітей, розвиток фізичних та духовних сил, реабілітацію та корекцію здоров'я, розвиток позитивних моральних і вольових якостей, формування основ здорового способу життя.

Найважливіше завдання освіти – це турбота про здоров'я молодого покоління, адже воно є запорукою життєрадісності, бадьорості, повноцінного розумового та фізичного розвитку. Здоров'я є інтегральною якісною характеристикою особистості та суспільства, яка поєднує соціальний, духовний, психічний, фізичний компоненти і дає людині відчуття внутрішньої гармонії, благополуччя і загального задоволення життям.

Практика показує, що сучасний стан фізичного виховання у ЗНЗ дещо відстає від потреб часу. Це пов'язано з тим, що нині чимало школярів мають функціональні розлади діяльності органів і систем організму, тобто хронічні хвороби. А це потребує спеціального підходу до фізичного виховання таких груп учнів, особливої організації та методики проведення занять з фізичного виховання.

Процес фізичного виховання ослаблених хворобою школярів складний, але так необхідний, адже він сприяє подоланню гіподинамії, відновленню рухової активності, фізичній реабілітації тощо. Одним із головних завдань сучасної загальноосвітньої школи є розкриття фізичних здібностей кожного школяра засобами фізичної культури й спорту, підготовка та виховання його як особистості, готової до безпечної життєдіяльності в непростих умовах сучасного суспільства. Інтенсифікація навчального процесу, підвищення вимог до обсягу та якості знань на фоні гіпокінезії, вплив інноваційних освітніх навантажень із високим рівнем психоемоційного й інтелектуального напруження негативно впливають на функціональні можливості організму школярів. Особливої уваги в сучасних умовах школи вимагають організація та методика використання оздоровчих технологій у фізичному вихованні учнів, які мають ті чи інші відхилення в стані здоров'я й за даними медичного обстеження віднесені до спеціальної медичної групи. Процес удосконалення методики фізичного виховання школярів спеціальної медичної групи стимулює пошук нових, більш раціональних способів розв'язання цієї проблеми.

Чимало науковців досліджують проблеми фізичного виховання школярів спеціальної медичної групи, розробляючи ефективні форми та методи фізичного виховання, обґрунтовуючи умови, які забезпечують цей процес у ЗНЗ. Так, педагогічні аспекти фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи розкриті в працях таких учених як: В.Г. Бабенко, Л.Г. Євдокимова, Ю.І. Тупиця, Г.Л. Хапсаліс, О.Д. Дубогай, А.В. Цьось, М.В. Євтушок.

Диференційований підхід у процесі фізичного виховання школярів досліджували О. Малімон, І. Іваній, І. Калініченко, а сучасні підходи щодо реалізації здорового способу життя – М. Лук'янченка, Ю. Шкрєбтія, Е. Боляха, А. Матвєєва. інші.

Деякі вчені (О.К. Корносенко, М.М. Пивнева, О.В. Черепов, К.О. М'ясоєденков, О.М. Копилов) пропонують спеціальні методики, фізкультурно-оздоровчі технології та програми для учнів, що віднесені до спеціальної медичної групи.

У працях Вільчковського Є.С., Волкова Л.В., Круцевич Т.Ю. акцентовано увагу на тому, що процес фізичного виховання школярів у спеціальних медичних групах потребує особливого педагогічного супроводу: створення відповідних педагогічних умов, застосування методики або впровадження спеціальної програми.

Розподіл школярів за станом здоров'я на групи здійснюється за результатами медичного огляду.

На основі результатів обов'язкового медичного огляду або відповідної довідки про стан здоров'я учнів, медичний працівник навчального закладу здійснює розподіл усіх школярів ЗНЗ на медичні групи.

Розрізняють такі групи за станом здоров'я:

- основна;
- спеціальна медична;
- група ЛФК;
- звільнені від фізичного виховання.

Розподіл школярів на групи здоров'я для фізичного виховання та організація занять з фізичного виховання для таких груп здійснюються відповідно до інструкції про розподіл школярів на групи здоров'я.

Списки учнів спеціальної медичної групи із зазначенням діагнозу мають бути завізовані лікарем і передані директорам шкіл і вчителям з фізичного виховання.

Залежно від специфіки захворювання школярі поділяються на дві підгрупи (за В.С. Язловецьким):

- підгрупа А – учні, що мають відхилення у стані здоров'я, які включають зворотній характер, тобто реабілітацію (таких учнів більшість);
- підгрупа Б – учні, котрі мають тяжкі, незворотні зміни в діяльності органів і систем органів [4].

Основними завданнями які ставляться перед заняттями учнів в СМГ є:

- зміцнення здоров'я, загартовування організму і підвищення рівня працездатності;

- оволодіння руховими уміннями та навичками;
- відновлення порушень функцій організму, компенсація окремих втрачених функцій;
- прищеплення знань і навичок у використанні засобів фізичного виховання у режимі навчальних занять, праці та відпочинку;
- набуття учнями навичок в організації і проведенні ранкової гігієнічна гімнастики, інструкторських навичок в організації і проведенні ранкової гігієнічна гімнастики, інструкторських навичок при розучуванні нових фізичних вправ;
- набуття навичок професійно-прикладної фізичної підготовки;
- набуття навичок самостійних занять фізичними вправами.

На нашу думку, фізичне виховання школярів спеціальної медичної групи буде ефективним за наступних педагогічних умов:

- дотримання дидактичних принципів у фізичному вихованні школярів спеціальної медичної групи;
- застосування спеціальної методики фізичного виховання до спеціальної медичної групи школярів ЗНЗ;
- систематична оцінка функціонального стану здоров'я школярів спеціальної медичної групи.

Таким чином, процес фізичного виховання ослаблених хворобою школярів може бути вдосконалений за умови дотримання педагогічних, психологічних чинників впливу, адже він сприяє подоланню гіподинамії, відновленню рухової активності, фізичній реабілітації тощо. Головне, щоб всі учасники освітнього процесу розуміли, що одним із головних завдань сучасної загальноосвітньої школи є розкриття фізичних здібностей кожного школяра засобами фізичної культури й спорту, підготовка та виховання його як особистості, готової до безпечної життєдіяльності в непростих умовах сучасного суспільства.

Література

1. Дудіна О.О. Ситуаційний аналіз стану охорони здоров'я дітей та підлітків в Україні / О.О. Дудіна // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України, 2007. – № 4. – С. 32-38.
2. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: підруч. [для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] / Круцевич Т. Ю. – К.: Олімпійська література, 2008. – Т.2. – 320 с.
3. Особливості фізичного виховання у спеціальних медичних групах : методичні рекомендації / Я.М. Яців, Ю.О. Полатайко, Е.Й. Лапковський, З.В. Дума, Л.Б. Маланюк, Г.О. Пятничук, А.В. Синиця, Л.А. Хохлова. – Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2012 – 47 с.
4. Язловецький В.С. Фізичне виховання учнів з відхиленнями в стані здоров'я. Навчальний посібник. Кіровоград: РВВ КДПУ імені В.Винниченка, 2004. – 352 с.

Бріжата І.А., Шевець В.П. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ЛЕГКОАТЛЕТІВ ПРИ ТРАВМАХ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	94
Воронецький В. Б., Гордієнко О.В. ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ВДАЛОГО ВИСТУПУ СТУДЕНТОК- СПОРТСМЕНОК ПІД ЧАС ЗМАГАНЬ З ПАУЕРЛІФТИНГУ.....	96
Гета А.В. НЕОБХІДНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ІЗ ВАДАМИ У СТАНІ ЗДОРОВ'Я.....	98
Горбач Д.А., Т.В. Сахно КРЕАТИН У СПОРТИВНОМУ ХАРЧУВАННІ.....	100
Горошко В.В. FEATURES OF THE USE OF ADAPTIVE PHYSICAL RECREATION FOR CHILDREN WITH INTELLECTUAL IMPAIRMENTS.....	102
Жамардій В.О. МЕТОДИЧНА СИСТЕМА ЗАСТОСУВАННЯ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	104
Коллегаєв М.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ТИПОЛОГІЇ СПОРТИВНОГО ТА РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОХІДНОГО ТУРИЗМУ.....	106
Маджаров А.П., Бондаренко К.К. ПРИМЕНЕНИЕ СИЛОВЫХ ТРЕНИРОВОК В ПРЕДСЕЗОННОЙ ПОДГОТОВКЕ ГАНДБОЛИСТОК.....	108
Оніщук Л.М. ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ.....	110
Рибалко Л.М. ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ В УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ РУХЛИВИХ ІГОР....	113
Селиверстова Н. В. ОЗДОРОВИТЕЛЬНАЯ НАПРАВЛЕННОСТЬ УЧЕБНЫХ ЗАНЯТИЙ ПО ФИЗИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ СТУДЕНТОВ.....	115